

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

M.A. YOGA

EXAMINATION : NOVEMBER– 2022

SECOND SEMESTER

Sub. : Yoga in ancient literature (201)

Date: 22/11/2022

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 Multiple choice questions. (10)

1. Which of the following is name of veda?
a) Yajur
b) Taittiriya
c) Shatapatha
d) Aitareya
2. Founder of Sankhya Darshan is -----.
a) Gautama
b) Kanada
c) Kapilamuni
d) Charaka
3. Meaning of the word 'Veda' is
a) Knowledge
b) Existence
c) Benefit
d) None
4. ----- Upanishad belongs to Taittiriya shakha of Yajurveda.
a) Kathopanishad
b) Kenopanishad
c) Ishavasyaponishad
d) None
5. Jala mahabhuta is originated from -----.
a) Shabda tanmatra
b) Gandha tanmatra
c) Rupa tanmatra
d) Rasa tanmatra
6. Dhanurveda is upaveda of -----.
a) Rigveda
b) Yajurveda
c) Samaveda
d) Atharveda
7. Yoga darshana is a -----.
a) Astik darshana
b) Nastik darshana
c) Both
d) None
8. Gautama is a founder of -----darshana.
a) Yoga
b) Nyaya
c) Vaisheshika
d) Purva mimamsa
9. Rucha and Suktas in Rigveda are divided into
a) Mandala
b) Adhyaya
c) Prabhag
d) Shatak
10. Satkaryavada is put forth by -----.
a) Yoga darshan
b) Ayurveda
c) Sankhya darshan
d) Vedanta

Q. 2 Short Answer questions (Any Four) (20)

1. Satkaryavada
2. Pilupakavada
3. Aastika darshana
4. Srusti krama according to Sankhya darshana
5. Kenopanishad
6. Trividha dukha hetu

Q. 3 Long answer question (Any Two) (30)

1. Write about Nyaya and Vaisheshika darshana in detail
2. Write in detail about Veda
3. Write in detail about Upanishad

Marathi Translation

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१. योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. -----हा वेदाचा प्रकार आहे.
अ) यर्जु ब) तैत्तरीय
क) षटपद ड) ऐत्तरीय
२. -----हे सांख्य दर्शनाचे प्रणेते आहेत
अ) गौतम ब) कंद
क) कपिलमुनी ड) चरक
३. वेद या शब्दाचा अर्थ -----आहे.
अ) ज्ञान ब) अस्तित्व
क) फायदे ड) यापैकी नाही
४. -----हे उपनिषद यजुर्वेदाचा तैत्तरीय भाषेचे आहे.
अ) कंडोपनिषद ब) कनोपनिषद
क) इशावास्थोपनिषद ड) यापैकी नाही
५. जल महाभुताची उत्पत्ती----- पासून होते.
अ) शब्द तन्मात्रा ब) गंध तन्मात्रा
क) रूप तन्मात्रा ड) रसतन्मात्रा
६. धनुर्वेदा -----वेदाचा उपवेद आहे.
अ) ऋग्वेद ब) यजुर्वेद
क) सामवेद ड) अथर्ववेद
७. योगदर्शन हे -----आहे.
अ) आस्तिक दर्शन ब) नास्तिक दर्शन
क) दोन्ही ड) यापैकी नाही
८. गौतम हे -----दर्शनाचे प्रणेते आहेत.
अ) योग ब) न्याय
क) वैशेषिक ड) पूर्व मीमांसा
९. ऋग्वेदामधील ऋचा व सुक्त -----मध्ये विभाजित केले आहे.
अ) मंदल ब) अध्याय
क) प्रभाग ड) षटक
१०. सत्कार्यवाद -----यांनी मांडला.
अ) योग दर्शन ब) आयुर्वेद
क) सांख्य दर्शन ड) वेदांत

- प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) (२०)
१. सत्कार्यवाद
२. पीलुपाकवाद
३. आस्तिक दर्शन
४. सांख्यदर्शन नुसार सृष्टी क्रम
५. केनोपनिषद
६. त्रिविध दुःख हेतु

प्र.३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(३०)

१. न्याय व वैशेषिक दर्शन सविस्तर वर्णन
  २. वेदाचे सविस्तर वर्णन करा
  ३. सविस्तर वर्णन करा-उपनिषद
-